

In memoriam Jan Glasbergen(1929-2002)

Aan het einde van het vorige jaar moesten wij afscheid nemen van een van de oprichters van onze vereniging, Jan Glasbergen.

Woonachtig in Rijnsburg was hij vanaf het begin tot het laatst toe bij de natuurbescherming betrokken. Samen met zijn zwager Arie Cramer, zwierf hij vrijwel zijn leven lang door de duinen en de polders in onze omgeving.

Natuur- en Vogelbescherming is hier deels ontstaan vanuit een vereniging van houders van vogels en volières.

Onder leiding van Deelder van het Staatsbosbeheer organiseerden deze mensen excursies waardoor er een in vogels geïnteresseerde groepje ontstond. Daarnaast kenden we in Noordwijk een aantal mensen die al vanuit hun jeugd naar vogels keken, Johan Moerkerk, Cees van der Luyt, Jan Hoek, Jan en Arie. Met elkaar besloot men indertijd dit vogelen in verenigingsverband te gaan doen.

Jan Glasbergen was een man op wie je nooit tevergeefs een beroep deed. Als je bijvoorbeeld wat nestkasten nodig had was een belletje naar de Petronella van Saksen straat voldoende. Speciaal bij het verbouwen en het onderhoud van het Jan Verweycentrum maakte Jan zich verdienstelijk. Voor met name het vernieuwen van de steenstrips aan de buitenzijde van het gebouw was hij gewoon onmisbaar. Jan genoot er van om het veld in te trekken. Jarenlang inventariseerde hij de zeereep in de noordduinen, ook al was dit niet zo'n vogelrijk gebied.

De polder Hogeweg trok hem echter het meest. Een aantal jaren woonde hij midden in deze polder en kon daarbij vanuit zijn huis van de vogels genieten. Jan was een fijn lid van onze vereniging maar vooral ook een plezierig mens. We zullen deze Rijnsburger missen.

Wim Baalbergen.

Broedvogelinventarisatie in de Amsterdamse Waterleidingduinen in 2002

In 2002 zijn de broedvogelinventarisaties in het zuidelijk deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen voortgezet. Evenals de jaren 1986 t/m 2001 zijn de 5 kerngebieden geïnventariseerd volgens de BMP-methode van SOVON.

De 5 geïnventariseerde kerngebieden

- 1 Gijs Kokkieshoek, 47 ha
- 2 Boeveld-West, 28 ha
- 3 Wolfsveld-West, 35 ha
- 4 Westhoek/Haasvelderbeken, 55 ha
- 5 Hoekgatterduin, 50 ha

Medewerkers

E. Aartse, W. Baalbergen, A. Gort, B. Heethuis, J. Jacobs, W. van Leeuwen, B. Veefkind, J. Veefkind en S. Vos

Verslag
R.Sluys

1 Gijs Kokkieshoek

geïnventariseerd door E. Aartse

Terreinomschrijving:

Het geïnventariseerde gebied wordt in het noorden begrensd door de Halfwegseslag, in het oosten door het rijwielpad, in het zuiden door de Langevelderslag en in het westen door de Houtweg.

Het terrein heeft een oppervlakte van circa 47 ha., waarvan circa 7 ha. Duinberkenbos, circa 15 ha. duindoornstruweel, circa 5 ha. stuifzand en stuifplekken en circa 20 ha. open duin met Duinriet, Zandzegge en Helm. Volgens het beheersplan wordt een beperkte verstuiwing toegelaten. Het terrein is erg geaccidenteerd. Vanaf de Langevelderberg (27 m + NAP) loopt het terrein glooiend af naar de Langevelderslag en de Halfwegseslag. Paden komen in het terrein niet meer voor. De oude voerbanen zijn thans geheel dichtgegroeid. De Rozendel is nauwelijks meer begaanbaar.

Het Natte Bos in de hoek van de Houtweg en Halfwegseslag wordt steeds natter.

Broedvogels Gijs Kokkieshoek

Soort	Aantal
Houtduif	2
Zomertortel	2
Koekoek	1
Boomleeuwerik	3
Boompieper	2
Graspieper	5
Winterkoning	7
Heggemus	20
Roodborst	3
Nachtegaal	20
Gekraagde Roodstaart	1
Roodborsttapuit	2
Merel	7
Zanglijster	2
Sprinkhaanzanger	1
Braamsluiper	2
Grasmus	14
Zwartkop	1
Tjiftjaf	2
Fitis	17
Pimpelmees	1
Koolmees	4
Vlaamse Gaai	2
Ekster	2
Kneu	7
Totaal aantal soorten	25
Totaal aantal broedgevallen	130

Toelichting:

2002 was een normaal inventarisatiejaar. De winter was erg zacht en ook het voorjaar kende geen extreme temperaturen of weersomstandigheden.

Totaal aantal bezoeken: 12

Totaal aantal uren: 29,25

Gemiddeld aantal uren per bezoek: 2,50

Opvallende verschuivingen in de aantallen zijn er in 2002 niet geweest.

Houtduif: Met moeite, vooral tegen het eind van de inventarisatie nog twee territoria vastgesteld. Driemaal in de inventarisatieperiode plukresten van dode Houtduiven gevonden.

Winterkoning: Mede als gevolg van de zachte winter is het aantal meer dan verdubbeld. Van 3 naar 7.

Tapuit: Begin mei diverse Tapuiten, voornamelijk mannetjes in het zuidelijk deel van Gijs Kokkieshoek gezien. Ondanks intensieve controle geen territorium vast kunnen stellen.

Zanglijster: Na twee jaar afwezigheid waren beide territoria in de Rozendel en het Natte Bos weer bezet.

Grasmus: Duidelijk wat minder dan in 2001. Oorzaak onbekend.

Pimpelmees: Een soort die af en toe in de Rozendel broedt. Nu weer terug na twee jaar afwezigheid

2 Boeveld-West

geïnventariseerd door W. Baalbergen en J. Veefkind

Terreinomschrijving:

Het geïnventariseerde gebied wordt in het Noorden begrensd door het Finnlayweggetje, in het oosten door de Houtweg en een stukje onverhard wandelpad, in het zuiden door het raster langs de Langevelderslag en in het westen door het tracé van het voormalige Van Limburg Stirumkanaal.

Het betreft een vrij kaal duinterrein met toppen tot een hoogte van 18 m. Langs de Houtweg vinden we begroeiing met struweel, terwijl in het noordelijk stuk het Verbrande Vlak ligt. Deze duinvallei was begroeid met onder meer ratelpopulier. Bij het dichten van het genoemde kanaal is het bos gekapt, in de veronderstelling dat de vallei onder water zou komen te staan.

Dit is tot nu toe echter niet het geval.

De stronken van de gekapte bomen zijn weer uitgelopen en vormen voor vogels een weinig aantrekkelijk geheel.

De westelijke zijde van het vlak is in de loop van de laatste jaren overstoven. Al met al vormt het

terrein een veel minder goed vogelgebied dan in de jaren van voor het dichten van het kanaal. De oppervlakte bedraagt ongeveer 18 ha. Als gevolg van de ligging, direct bij de ingang van de Langevelderslag is de recreatiedruk redelijk groot.

Broedvogels Boeveld-West

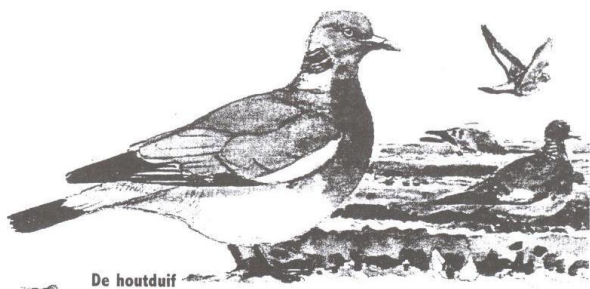
Soort	Aantal
Houtduif	1
Zomertortel	1
Boomleeuwerik	1
Graspieper	4
Winterkoning	3
Heggemus	9
Gekraagde Roodstaart	1
Nachtegaal	10
Roodborsttapuit	3
Merel	4
Sprinkhaanzanger	1
Grasmus	10
Braamsluiper	3
Tijftjaf	2
Fitis	8
Pimpelmees	1
Koolmees	2
Vlaamse Gaai	1
Ekster	2
Zwarte Kraai	1
Kneu	3
Totaal aantal soorten	21
Totaal aantal broedgevallen	71

3 Wolfsveld-West

geïnventariseerd door B. Heethuis en J. Jacobs

Terreinomschrijving:

Het terrein ligt langs het voormalige Van Limburg Stirumkanaal. Het wordt aan de zuidzijde en de oostzijde begrensd door het Finnlayweggetje tot aan de Kop van het Ronde Vlak, en van daar naar het noorden, langs de oostzijde van het Spejendel naar de Ruigenhoekse Schulpweg. Deze is tevens de noordgrens van ons terrein.

Ook de aangrenzende zandvlakte van het voormalige kanaal rekenen we tot het inventarisatiegebied.

Het terrein heeft een oppervlakte van ca. 35 ha. Hierin liggen 5 dellen, nl. het Lange Vlak, Abelendel, Spejendel, Biezenvlakje en Ronde Vlak. Deze dellen bestaan grotendeels uit Meidoorn, Duinliguster, Berk, Ratelpopulier, Vlier en Duindoorn.

Het Ronde Vlak wordt jaarlijks gedeeltelijk gemaaid en staat 's winters voor een deel onder water.

Broedvogels Wolfsveld- West

Soort	Aantal
Kleine Plevier	1
Houtduif	2
Zomertortel	1
Koekoek	1
Boomleeuwerik	1
Graspieper	3
Winterkoning	8
Heggemus	12
Roodborst	1
Gekraagde Roodstaart	1
Nachtegaal	13
Roodborsttapuit	3
Merel	4
Zanglijster	1
Sprinkhaanzanger	2
Braamsluiper	3
Grasmus	17
Zwartkop	1
Tijftjaf	4
Fitis	13
Pimpelmees	1
Koolmees	4
Vlaamse Gaai	1
Ekster	2
Kneu	5
Rietgors	2
Totaal aantal soorten	26
Totaal aantal broedgevallen	107

Toelichting:

Vóór 1995 was het voormalige Van Limburg Stirumkanaal de westelijke grens van ons kavel.

Na demping van het kanaal hebben we de ontstane zandvlakte als mogelijk broedgebied in onze inventarisaties meegenomen.

De Kleine Plevier die sinds 2000 op de zandvlakte broedde, is een blijvertje gebleken. Op nagenoeg dezelfde plaats als vorig jaar hebben zij voor de derde keer gebroed.

De Zanglijster is weer terug, maar is een zeer wisselende verschijning in ons terrein. Vanaf 1995 heeft hij 4 x gebroed, en 4 x verstek laten gaan. Ook de Zwarte Kraai is als broedvogel uit ons kavel verdwenen.

We vermoeden dat het paartje, dat zich regelmatig in ons kavel laat zien, op het Boeveld broedt, en dat het Wolfsveld tot zijn territorium behoort. Van de Roodborst kunnen we voor het eerst 2 paartjes melden. Dat waren er vanaf 1986 altijd een of geen.

Zwartkop en Gekraagde Roodstaart zijn sinds lange tijd weer terug met elk een paartje.

Wat betreft de overige soorten zijn er vergeleken 2001 weinig veranderingen te melden.

Het gaat dan om een meesje meer en een piepertje minder.

Het totale aantal broedsels was dit jaar twee hoger, namelijk 107.

Het aantal soorten kwam van 23 op 26.

4 Westhoek/Haasvelderbeken

geïnventariseerd door A. Gort en W. van Leeuwen
Terreinomschrijving:

Het terrein wordt in het noorden begrensd door de Nieuwe Haasvelderweg, in het oosten door de slag van de Westhoek, in het zuiden door de Starrenbroekerweg en in het westen door de Haasvelder Klugtweg.

Het terrein is niet sterk geaccidenteerd. De Trapjesberg is met ruim 16 meter + NAP de hoogste duintop. Een gebied met historie is de omgeving van het Haasveld. Hier was vroeger een landbouwvestiging waarvan de sporen in de vorm van oude teelthoeken en weiljes nog aanwezig zijn. Deze gebieden liggen laag en zijn in het voorjaar knap drassig, zo zelfs dat het de laatste jaren tijdelijk onder water staat.

De vlakke gedeelten zoals de "Lange Velletjes" en "Het Haasveld worden nu regelmatig gemaaid om verruiging tegen te gaan.

Het terrein, 55 ha., telt verschillende Pannen en Dellen nl. Pan van de Heiweg, Berkenpan, Kattendel, Ligusterdel, Pan van Janus en de Wilgenpoot.

In deze gebieden zitten de boomnest- en holenbroeders.

Het is een heel sterk struweelgebied en rijkelijk begroeid met Duin- en Meidoorn. Ook de Vogelkers gedijt goed. Op sommige plaatsen te goed.

Wat zienderogen achteruit gaat zijn de Berken. De zo mooie Berkenpan gaat veranderen in een slagveld. Ook op andere plaatsen hebben ze veel

te lijden. De Kardinaalsmutsen hebben het zwaar te verduren door de Damherten. Niet alleen de bast wordt gegeten, maar ook hele takken worden afgebroken. Bosjes die voorheen met zogenaamde blote benen stonden, staan er nu zowat naakt bij. Het terrein is rijk aan vogels, waarvan de aantallen stabiel blijven. Ondanks dat sommige getallen wat lager uitvielen mochten dit jaar toch een paar Fazanten meer worden waargenomen. Dit was ook het geval met de Vink, Roodborst en Pimpelmees, terwijl de Winterkoning in grote getale zijn triomf viert. Verrassend was dat we dit jaar voor het eerst de Rietgors en de Rietzanger als broedvogel mochten noteren. Deze vogels zaten in het natte gebied tussen de Ruigthoek en het Haasveld. Door de vernatting hebben we de volgende soorten waargenomen: Knobbelzwanen, Nijlganzen, Wilde Eenden, Watersnip en verder nog Houtduif, Eksters en Groene Specht, die we helaas nog niet als broedvogels konden noteren. De flora en fauna was ook dit jaar in de AWD weer geweldig mooi.

Broedvogels

Westhoek/Haasvelderbeken

Soort	Aantal
Fazant	4
Zomertortel	2
Koekoek	3
Boompieper	7
Graspieper	7
Winterkoning	29
Heggemus	4
Roodborst	3
Nachtegaal	12
Gekraagde Roodstaart	1
Roodborsttapuit	1
Merel	3
Zanglijster	2
Sprinkhaanzanger	8
Rietzanger	1
Braamsluiper	1
Grasmus	21
Zwartkop	2
Tjiftjaf	17
Fitis	34
Pimpelmees	6
Koolmees	13
Vlaamse Gaai	3
Vink	3
Rietgors	1
Totaal aantal soorten	25
Totaal aantal broedgevallen	188

5 Hoekgatterduin

geïnterviewd door S. Vos

Terreinomschrijving:

Het onderzochte gebied is c. 50 ha groot.

In het noorden en oosten wordt het terrein begrensd door de Hoekgatterweg, in het zuiden door de Zilkerslag (Joppeweg) en in het westen door het Oosterkanaal.

Door het gebied lopen enkele zandpaden. Het gebied kenmerkt zich door een rug van vrij kale duinen met veel stuifgaten. We vinden verspreid over het terrein enkele bosjes van voornamelijk eikenhakhout zoals b.v. het Amerikaanse Bosje. Langs het Oosterkanaal vinden we enkele bosjes van de Oostenrijkse den.

Broedvogels Hoekgatterduin

Soort	Aantal
Nijlgans	1
Wilde Eend	1
Kuifeend	4
Fazant	1
Meerkoet	5
Houtduif	2
Koekoek	1
Groene Specht	1
Grote Bonte Specht	1

Boomleeuwerik	1
Boompieper	7
Winterkoning	5
Heggenus	3
Roodborst	3
Nachtegaal	9
Gekraagde Roodstaart	3
Merel	8
Zanglijster	2
Sprinkhaanzanger	4
Braamsluiper	1
Grasmus	13
Zwartkop	2
Tijftjaf	6
Fitis	29
Staartmees	2
Kuifmees	1
Pimpelmees	8
Koolmees	18
Vlaamse Gaai	2
Ekster	2
Zwarte Kraai	1
Vink	3
Kneu	2
Totaal aantal soorten	33
Totaal aantal broedgevallen	152

Broedvogels van 5 kavels in 2002

Soort/Aantal	Gijs Kokkies- hoek	Boeveld- West	Wolfsveld- West	Westhoek Haasvelder- beken	Hoekgat- terduin	Totaal
Nijlgans					1	1
Wilde Eend					1	1
Kuifeend					4	4
Fazant				4	1	5
Meerkoet					5	5
Kleine Plevier			1			1
Houtduif	2	1	2		2	7
Zomertortel	2	1	1	2		6
Koekoek	1		1	3	1	6
Groene Specht					1	1
Grote Bonte Specht					1	1
Boomleeuwerik	3	1	1		1	6
Boompieper	2			7	7	16
Graspieper	5	4	3	7		19
Winterkoning	7	3	8	29	5	52
Heggenus	20	9	12	4	3	48
Roodborst	3		1	3	3	10
Nachtegaal	20	10	13	12	9	64

Gekraagde Roodstaart	1	1	1	1	3	7
Roodborsttapuit	2	3	3	1		9
Merel	7	4	4	3	8	26
Zanglijster	2		1	2	2	7
Sprinkhaanzanger	1	1	2	8	4	16
Rietzanger				1		1
Braamsluiper	2	3	3	1	1	10
Grasmus	14	10	17	21	13	75
Zwartkop	1		1	2	2	6
Tijftjaf	2	2	4	17	6	31
Fitis	17	8	13	34	29	101
Staartmees					2	2
Kuifmees					1	1
Pimpelmees	1	1	1	6	8	17
Koolmees	4	2	4	13	18	41
Vlaamse Gaai	2	1	1	3	2	9
Ekster	2	2	2		2	8
Zwarte Kraai		1			1	2
Vink				3	3	6
Kneu	7	3	5		2	17
Rietgors			2	1		3
Totaal aantal soorten	25	21	26	25	33	39
Totaal aantal broedgevallen	130	71	133	188	185	648

Eet smakelijk

‘t Is halverwege de maand december.

Na een paar dagen van -10° C schommelt de temperatuur vandaag om het vriespunt. De tuin is alweer winterklaar gemaakt en het dorre blad ligt tussen de planten en de struiken. Er hangen sinds gisteren vetbollen en pindaslingers.

Ik weet dat de natuur haar eigen gang moet gaan, maar bij vorst kan ik het niet laten wat voedsel op te hangen. Vandaag is het een komen en gaan aan de open tafel.

Zonder te bekvechten foerageren alle vogels. Hebben zij ook de kerstgedachte in hun kopje “Vrede op aarde?”

De Groenlingen hangen samen aan het zakje met pinda’s en de Tortel en Kauw zitten eensgezind op de lantaarnpaal.

De Kool en Pimpelmezen vliegen af en aan en de restjes die zij laten vallen zijn weer goed voor de Roodborstjes, Mus en Heg-genmus. De Spreeuw zit met een vette snavel te genieten op een tak en de Merel scharrelt op de grond tussen de bladeren.

Zelfs de Ekster en Vlaamse gaai doen zich te goed aan zo’n winterse overdaad. Als laatste vliegt de Meeuw laag over.

Hij draait, maar vindt de tuin toch niet open genoeg om te landen en mee te eten.

Voor hem dus geen “eet smakelijk “!

Sjaan van Kekeren-Brouwer

